

PAWEŁ OCHMANN

Prawne implikacje wybranych elementów terminu „wojna hybrydowa”

Streszczenie

Termin „wojna hybrydowa” nie stanowi pojęcia prawniczego, lecz należy do aparatury pojęciowej z zakresu nauk o stosunkach międzynarodowych. Ponadto wskutek jego popularyzacji poprzez środki masowego przekazu stosowane zaczęło być w nowych kontekstach. Celem artykułu jest ustalenie znaczeń, w jakich ono funkcjonuje, oraz udzielenie odpowiedzi na pytanie, jakie implikacje w prawie międzynarodowym wywołują wybrane sposoby rozumienia tego pojęcia. Niektóre ujęcia determinują bowiem określone konsekwencje prawne, pozwalając na ich ocenę z punktu widzenia międzynarodowego prawa publicznego. Dlatego też w pierwszej części opracowania dokonano przeglądu i analizy różnych sposobów rozumienia pojęcia wojny hybrydowej. Pomimo że analizowane definicje są wartościowe i zwracają uwagę na określone aspekty tego zjawiska, brak wśród nich ujęcia kompleksowego, które uwzględniałoby wszystkie wymiary problematyki wojen hybrydowych. W rezultacie podjęta została próba własnego sumarycznego zdefiniowania pojęcia wojny hybrydowej poprzez wymienienie cech charakterystycznych związanych z tym zjawiskiem. Następnie wybrane elementy charakterystyczne prawnie relewantne zostały poddane analizie z punktu widzenia regulacji międzynarodowego prawa publicznego.

W tekście zbadano możliwości uznania metod hybrydowych za „użycie siły”, „agresję” i „zbrojną napaść” w rozumieniu Karty Narodów Zjednoczonych. Poddano również ocenie dopuszczalność podjęcia zbrojnej odpowiedzi w ramach prawa do samoobrony, co jest problematyczne szczególnie w sytuacji tzw. działań poniżej progu wojny, charakterystycznych dla wojny hybrydowej. Poruszone zostały także kwestie prawnych implikacji wykorzystania aktora niepaństwowego do prowadzenia działań zbrojnych w świetle prawa międzynarodowego, określane jako „wojna przez pośrednika”.

Słowa kluczowe: wojna hybrydowa – konflikt zbrojny – prawo międzynarodowe